

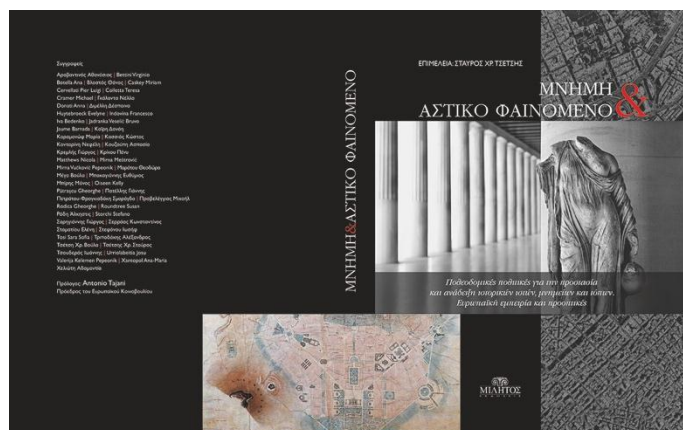
Κυκλοφόρησε
από τις εκδόσεις «ΜΙΛΗΤΟΣ» το συλλογικό έργο
«ΜΝΗΜΗ & ΑΣΤΙΚΟ ΦΑΙΝΟΜΕΝΟ
Πολεοδομικές πολιτικές για την προστασία και ανάδειξη ιστορικών
ιστών, μνημείων και τόπων.
Ευρωπαϊκή εμπειρία και προοπτικές».

Επιμέλεια: Σταύρος Χρ. Τσέτσης

Πρόλογος: Antonio Tajani

Πρόεδρος του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου

Στο συλλογικό έργο συμμετέχουν 51 προσωπικότητες
του εξεταζόμενου τομέα: Πολεοδόμοι, Χωροτάκτες, Αρχιτέκτονες, Συγκοινωνιολόγοι,
Καλλιτέχνες, Περιβαλλοντολόγοι, στελέχη Διεθνών, Ευρωπαϊκών, Εθνικών Οργανισμών και
Φορέων, Πανεπιστημιακοί, Πολιτικοί, Εκπρόσωποι ΟΤΑ, από 10 ευρωπαϊκές χώρες.

«Ευρώπη» και «Πόλη»: δύο έννοιες αλληλένδετες, υπογραμμίζει στον πρόλογο του ο πρόεδρος του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου Antonio Tajani «Οι αρχές και οι αξίες πάνω στις οποίες θεμελιώνεται η πρώτη – Δημοκρατία, Ελευθερία, Δικαιοσύνη, Ισονομία, Αλληλεγγύη– γεννήθηκαν και αναπτύχθηκαν στη δεύτερη. Συμβαδίζοντας με την τελευταία, μόνον μετά από αμέτρητες προκλήσεις, η Ευρώπη έφθασε στην εγκαθίδρυση ενός κοινού χώρου, τόπου ειρήνης και προόδου.

Ο πόλεις, έχοντας συχνά παραμείνει ακλόνητες, ακόμη και όταν βίωσαν σημαντικές αλλαγές, διατήρησαν την ψυχή του παρελθόντος, η οποία σήμερα συνεχίζει να υπάρχει και να αποτελεί τη Μνήμη της Πόλης, την Ιστορική Πόλη της Ευρώπης.

Παραμένουν εκεί, έτοιμες να βιωθούν και να φωτίζουν διαρκώς τη δημιουργικότητα του ευρωπαϊκού λαού· μαρτυρούν, μέρα με τη μέρα την ιστορία της Ευρώπης, εμποτισμένη από διαφορετικές παραδόσεις, αλλά ταυτόχρονα ενωμένες από την κοινή αίσθηση ότι ανήκουν στην Ευρώπη.

Αυτή η ταυτότητα θα πρέπει να ενεργήσει ως συνδεδετικός ιστός, ιδίως σε περιόδους όπως αυτές που ζούμε σήμερα, για να δοθούν απαντήσεις στις προκλήσεις που εμφανίζονται στην Ευρώπη. Εάν οι κοινές αξίες αντιπροσωπεύουν τον φάρο του Ευρωπαϊκού Σχεδίου, η Μνήμη της Πόλης, θα αναδείξει τη λάμψη της ταυτότητάς της: μια πολύτιμη κληρονομιά, τόσο για τις πόλεις και για τα κράτη-μέλη όσο και για την ίδια την Ευρώπη. Προστατεύοντάς την και αξιοποιώντας την, σημαίνει διατήρηση της μνήμης του παρελθόντος, συνείδηση του παρόντος και διάθεση να εννοηθεί ως πυξίδα για το μέλλον».

Το συλλογικό βιβλίο στοχεύει να:

- αναδείξει κριτικά, κύριες θεωρητικές προσεγγίσεις της σχέσης: σύγχρονο αστικό φαινόμενο/ χωρικά τεκμήρια του παρελθόντος.
- καταγράψει τάσεις, εμπειρίες και παραδείγματα επιτυχών πολιτικών προσασίας/ διατήρησης, ανανέωσης και ανάδειξης αστικών ιστών και τόπων με ιστορικό ενδιαφέρον από την εγχώρια και διεθνή πραγματικότητα.
- προσδιορίσει ανοιχτά ζητήματα και το διαμέτρημα των προβλημάτων που αντιμετωπίζει μία τέτοια πολιτική και να διαμορφώσει ένα πλαίσιο σχεδιαστικών απαντήσεων.
- εισφέρει στη συγκρότηση μιας συνεκτικής στρατηγικής προσασίας και ανάδειξης ιστορικών αστικών κέντρων, στα πλαίσια μιας αστικής πολιτικής, σε εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο.
- προτείνει αρχές/ στρατηγική/ κατευθύνσεις/ μέτρα και δράσεις για την προώθηση μιας ευρωπαϊκής πολιτικής για τους ιστορικούς της χώρους.

Δομή και ενότητες έχουν ως εξής:

Χωρικά τεκμήρια της Μνήμης, αστικοί μετασχηματισμοί και παγκοσμιοποίηση

Ο **Pier Luigi Cervellati** διερευνά τη μελλοντική πορεία της ιστορικής πόλης την εποχή της οικουμενοποίησης, μέσα από την ιταλική και ευρωπαϊκή εμπειρία, αναδεικνύοντας κρίσιμες παραμέτρους που την επηρεάζουν.

Ο **Francesco Indovina** εξετάζει την ιστορική πόλη και τους ιστούς του παρελθόντος, στο πλαίσιο της δυναμικής του σύγχρονου αστικού φαινομένου και ενός αναδυόμενου «μητροπολιτισμού».

Η ανάλυση, καταγραφή και κατηγοριοποίηση της πολεοδομικής Μνήμης, αποτελεί αντικείμενο της παρέμβασης του **Ιωάννη Τσουδερού** και της **Δανάης Καϊρη**, σε αμφίδρομη σχέση με το αθηναϊκό «παράδειγμα».

Ο **Αλέξανδρος Τριποδάκης**, εστιάζει σε πρακτικές πολεοδομικών στρεβλώσεων, που οδηγούν στη Λήθη, σε απώλεια συλλογικών ιστορικών αναφορών και ως συνεπακόλουθο στο αν-ιστόρητο της πόλης καθώς και στις προοπτικές ανάκτησης της Μνήμης του χώρου.

Η **Βούλα Μέγα**, προσκαλεί σε ένα ταξίδι απόλυτα υποκειμενικό, στα μελλοντικά τοπία της αστικής Μνήμης, μέσα από μια περιήγηση σε πλατείες, δρόμους, προσόψεις, μνημεία, πάρκα, διαδρομές, όχθες και δημόσιους χώρους αναγέννησης και αειφορίας.

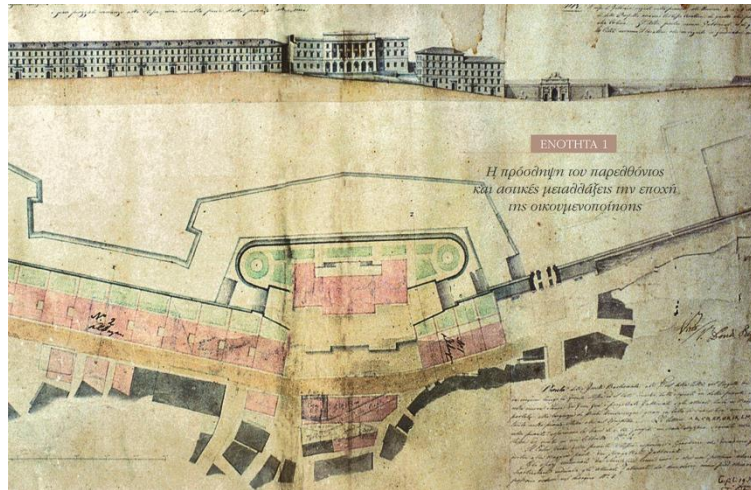
Αντλώντας από τις αντιθετικές αστικές συνθήκες της ιστορίας του Detroit –από την απόλυτη ανάπτυξη στις αρχές και στα μέσα του 20^{ου} αιώνα, έως την πλήρη πολεοδομική κατάρρευση και οικονομική πτώχευση στα τέλη του– ο **Κωνταντίνος Σερράος**, επιχειρεί να μεταφέρει διδάγματα για την ευρωπαϊκή πολεοδομική αφήγηση.

Πολεοδομικές μεταλλάξεις και προστασία του ιστορικού πολεοδομικού πλούτου

Ο **Stefano Storchi**, πραγματεύεται το πέρασμα από μια μονοκεντρική πολεοδομική δομή, σε μια πολυκεντρική αστική άρθρωση, υπογραμμίζοντας την ενίοτε αντιπαλότητα μεταξύ νέων κεντρικότητων και την ταυτότητα της πόλης. Παράλληλα, διερευνά τα φαινόμενα περιθωριοποίησης ορισμένων κομματιών των ιστορικών κέντρων, καθώς και κοινωνικών εξώσεων, από μέτρα βελτίωσής τους.

Η ανάδειξη της σημασίας της πολιτιστικής χρήσης του τουρισμού, σε μια σύγχρονη και ολοκληρωμένη αστική πολιτική διατήρησης των ιστορικών πόλεων και του πολιτιστικού τους τοπίου, με άξονα αναφοράς την παράκτια ζώνη Amalfitana και του Amalfi, καταγράφεται από την **Teresa Colleta**.

Ο **Γιάννης Πατέλλης**, επισημαίνει τους κινδύνους που ελοχεύει –με αυξητικές τάσεις– ο μαζικός τουρισμός για τα λεγόμενα «παραδοσιακά κομμάτια» των πόλεων και οικισμών, από ένα, εν πολλοίς, επίπλαστο και κατασκευασμένο «σκηνικό αυθεντικότητας», για τις ανάγκες της τουριστικής βιομηχανίας.

Μορφολογία και δομή του ιστορικού αστικού περιβάλλοντος

Ο όψιμος ιστορισμός –η πλέον χαρακτηριστική αρχιτεκτονική φάση των ευρωπαϊκών και όχι μόνον πόλεων του 19ου αιώνα– ως συστατικό της αστικής Μνήμης στα κύρια μητροπολιτικά κέντρα της Γηραιάς Ηπείρου αποτελεί το αντικείμενο της ανάλυσης του **Μάνου Μπίρη**.

Οι **Ιωσήφ Στεφάνου**, η **Σμαράγδα Πετράτου** και ο **Μιχαήλ Προβελέγγιος** αναπτύσσουν τη μεθοδολογική προσέγγιση της συντήρησης και αποκατάστασης του εκκλησιαστικού συγκροτήματος του Αγίου Γεωργίου στην Άνω Σύρο, εμβληματικού για τη φυσιογνωμία της συριανής πρωτεύουσας και για τον συμβολισμό του στην αρμονική συμβίωση των κυρίαρχων εκφράσεων της χριστιανικής πίστης.

Η **Άλκησις Ρόδη** διαβλέποντας την ανάγκη εμπλουτισμού των προσεγγίσεων ανάδειξης ιστορικών αστικών ιστών –με οδηγίες εννοιολογικού χαρακτήρα–, του σχεδιαστικού πεδίου μεταξύ γενικών αρχών προστασίας και ειδικών κατευθύνσεων, διατυπώνει προσανατολισμούς και σκέψεις για μια νέα αρχιτεκτονική που σε ευαίσθητο ιστορικό περιβάλλον, διασφαλίζει τη συνέχεια της αστικής μνήμης και δημιουργεί νέα, στο μέτρο που είναι φορέας νοήματος και αυθεντικότητας.

Η **Ασπασία Κουζούπη** εισαγάγει και αναλύει την έννοια του «παλίμψηστου υποδομών», με αναφορά στο αρχαίο Λατομείο Κλεωνών: ενός τοπίου της βορειοδυτικής Πελοποννήσου, που αποτυπώνει αλληλοεπικαλυπτόμενες μαρτυρίες αρχαίες, νεότερες και του παρόντος, ενός δυναμικού περισσότερο, παρά στατικού ιστορικό/αρχαιολογικού χώρου, όπου «διασταυρώνονται» ένας ιστορικός και ένας σύγχρονος οδικός άξονας. Η ανάπλαση του παρακείμενου χώρου στάθμευσης, συνιστά πεδίο εφαρμογής.

Η **Miriam Caskey** ερμηνεύει το σχέδιο ανάπλασης του χώρου στάθμευσης του αρχαίου λατομείου –«τοπίο εν Κινήσει Εντοπισμού του Αρχαίου Λατομείου Κλεωνών», της **Νέλλα Γκόλαντα** και **Ασπασίας Κουζούπη**, σε αυτό το «χωροχρονικό» σταυροδρόμι – που έχει στόχο να τον καταστήσει κόμβο πληροφόρησης και νέων περιπλανήσεων αρχαιολογικού τουρισμού. Ένας διάλογος της σύγχρονης τέχνης με τις Μνήμες της αρχαιότητας –μιας παροντικής επέμβασης, ξαναζωντανέματος μνημείων και χώρων «άλλων χρόνων»–, μέσα από δημιουργίες της, επιχειρεί η **Νεφέλη Κονταρίνη**.

Οι μετακινήσεις στην πόλη του παρελθόντος

Θεωρώντας ότι οι αστικές μετακινήσεις συνιστούν στοιχεία της ζωής που καταγράφονται στη Μνήμη, ατομική και συλλογική, οι οποίες ακόμη και επιλεκτικά αξίζει να αναζητηθούν, ο **Θάνος Βλαστός** αντλεί από την ιστορία της παραδοσιακής πόλης και των μετακινήσεών τις αξίες οι οποίες οφείλουν να είναι μέρος του σύγχρονου πολεοδομικού φαινομένου.

Κατευθύνσεις για βιώσιμες μετακινήσεις στα αστικά κέντρα της Ευρώπης, προτείνει ο **Michael Cramer**, σε καθοριστικές συνισταμένες τους.

Η **Anna Donati** αναλύει τις βασικές παραμέτρους των μετακινήσεων στις ιστορικές πόλεις της Ιταλίας και μεταφέρει πρακτικές και εγχειρήματα αειφορικών μετακινήσεων σε πολλές πόλεις της, προτείνοντας δέσμη μέτρων και δραστικών βελτιώσεων τους.

Ο **Θύμιος Μπακογιάννης** εξετάζει τεχνικές και προσανατολισμούς μιας πολιτικής βιώσιμης αστικής κινητικότητας στα ιστορικά κέντρα, αντλώντας από την ελληνική εμπειρία και εκείνη της Γηραιάς Ηπείρου.

Η **Δέσποινα Διμέλλη**, καταθέτει μια σχεδιαστική πρόταση μετακινήσεων για την παλιά πόλη των Χανίων, έχοντας αφομοιώσει το μάθημα των διεθνών διεργασιών στον τομέα.

Περιβάλλον και ιστορική πόλη

Η αντιμετώπιση από την Ευρωπαϊκή Ένωση της περιβαλλοντικής επιβάρυνσης σε ιστορικούς και ευαίσθητους ιστούς, στο αστικό της περιβάλλον, αποτελεί το αντικείμενο της παρέμβασης του **Γιώργου Κρεμλή**. Ο **Virginio Bettini** και η **Sara Sofia Tosi**, με αφετηρία την παραδοχή που θεωρεί ότι οι βάσεις της αστικής οικολογίας είναι οι ιστορικές συνθήκες της ανάπτυξης του χώρου, διερευνούν τις σχέσεις υγείας/περιβάλλοντος οι οποίες δεν είναι συνάρτηση μόνο του επιπέδου τους, αλλά και των δομικών παραμορφώσεων των υφισταμένων οικοσυστημάτων στον χώρο. Οι αστικοί χώροι πρασίνου, όπως τις αναπτύσσει ο **Κώστας Κασσιός**, συνεχίζουν να καταγράφουν αδιάλειπτα και να συντηρούν για το μέλλον τις οικολογικές πληροφορίες του μικρο-περιβάλλοντός τους, προσφέροντας την ιστορική τους μαρτυρία και καθιστώντας αναγκαία τη διατήρηση της Μνήμης του αστικού οικολογικού περιβάλλοντος.

Αρχαία πόλη – Σύγχρονη πόλη. Από τις σημειακές στις δομικές παρεμβάσεις

Ο **Αθανάσιος Αραβαντινός** και η **Θεοδώρα Μαράτου**, θεωρώντας ύψιστη υποχρέωση την περαιτέρω ανάδειξη, διάχυση και ενεργοποίηση στην κοιτίδα της, της μαραθώνιας διαδρομής, εισηγούνται την επανένταξή της στον αστικό ιστό της πρωτεύουσας.

Ο **Σταύρος Τσέτσης**, η **Πένυ Κρίκου** και η **Αδαμαντία Χελιώτη**, προτείνουν ένα Σχέδιο παρέμβασης/εξυγίανσης της περιμετρικής περιοχής της Ακαδημίας Πλάτωνος και αναβάθμισης του αρχαιολογικού χώρου και σύνδεσή της με το Λύκειο του Αριστοτέλη και τους γειτνιάζοντες ιστορικούς χώρους, ως καταλύτη για μια νέα αστικότητα στην ελληνική πρωτεύουσα, σύστοιχη με τις αξίες που αποπνέει η «ιερότητα του τόπου».

Η σημειολογία του τοπίου, ως σχεδιαστική, προκείμενη

Η **Νέλλα Γκόλαντα** «πραγματεύεται» με τη φύση και τους χώρους του θεσσαλικού μύθου και της ιστορίας – την ίδια τη Μνήμη του τόπου– καθιστώντας τες προκείμενες μιας «σμιλευμένης στο τοπίο» δημιουργικότητας.

Ιστορική μνήμη και αστικός χώρος: Το ελληνικό «παράδειγμα»

Ο **Γιώργος Σαρηγιάννης** αναλύει ενδελεχώς την έννοια της Μνήμης –την καθιστά αναφορά στην αρχιτεκτονική και την πολεοδομία στην Ελλάδα–, τους φορείς διαμόρφωσης και άσκησης της, το ιδεολογικό υπόβαθρο, τα διλήμματα, το θεσμικό πλαίσιο προστασίας και τις πρακτικές.

ΕΝΟΤΗΤΑ 7

*Οι απλοί ιστορικοί τόποι –
οι νοητοί τόποι της Ιστορίας.
Η σημειολογία του τοπίου
ως σχεδιαστική προκείμενη.*

Η θεσμική διάσταση

Τη σημασία της πολιτιστικής κληρονομιάς της πόλης, ως συστήματος μεγάλης κλίμακας, προσεγγίζει η **Μαρία Καραμανώφ**. καταδεικνύεται η θέση ότι η διατήρηση των στοιχείων της πολιτιστικής της κληρονομιάς είναι επιβεβλημένη, όχι μόνο για λόγους νομικούς, ιστορικούς, πολεοδομικούς ή αισθητικούς, αλλά και για λόγους που συνδέονται με αυτή καθαυτή την επιβίωσή της.

Με παράδειγμα το ιστορικό κέντρο της Αθήνας και, ειδικότερα, το Θησείο, η **Ελένη Σταματίου** εξετάζει πολεοδομικά ζητήματα, φυσικού και δομημένου περιβάλλοντος· ειδικότερα, τη σχέση καταστημάτων υγειονομικού ενδιαφέροντος/ανάκτηση κοινόχρηστων χώρων, υπό την οπτική της διοικητικής συμβολής.

Η πόλη της ιστορίας ενώπιον νέων προκλήσεων

Η **Βούλα Τσέτση** αναδुकνύει τις πτυχές του ιστορικού αστικού φαινομένου μπροστά στις προκλήσεις της κλιματικής αλλαγής.

ΕΕ και διατήρηση του αρχιτεκτονικού πλούτου

Στον ρόλο και στις τομεακές πολιτικές της ΕΕ, που συμβάλλουν ή επηρεάζουν την προστασία, τη διατήρηση και την ανάδειξη της ιστορικής ευρωπαϊκής πόλης, των μνημείων και τόπων της –απτές εκφάνσεις της συλλογικής της μνήμης–, επικεντρώνουν ο **Σταύρος Τσέτσης** και η **Βούλα Τσέτση**, διερευνώντας παράλληλα τις προοπτικές μιας ειδικής συνολικής στρατηγικής των Βρυξελλών για τον εξεταζόμενο τομέα.

Αντλώντας από την ευρωπαϊκή εμπειρία

Η **Ana Botella** εκτυλίσσει την αστική πολιτική της Μαδρίτης για τη διατήρηση της ιστορικής της πόλης, των μνημείων και τόπων της.

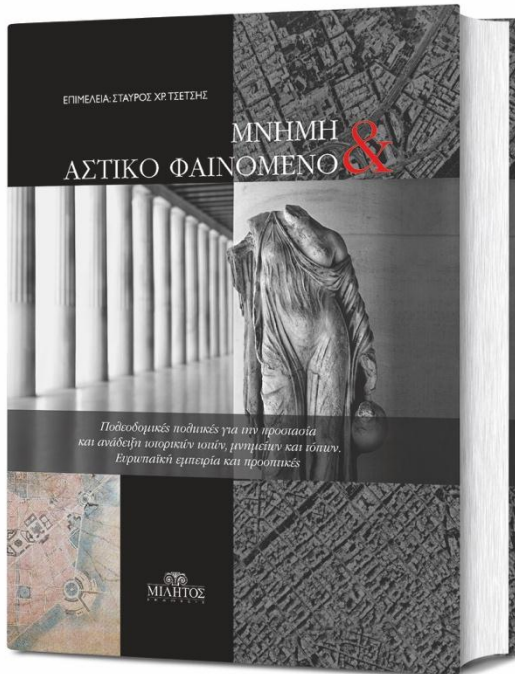
Οι **Nicola Matthews**, **Oiseen Kelly** και **Susan Roundtree** αναπτύσσουν τη στρατηγική διατήρησης/εξυγιάνσης/ανάκτησης ενός παλαιού εμπορικού δρόμου του Δουβλίνου –της Aungier Street, που αποτελεί και έναν μικρόκοσμο της ιρλανδικής πρωτεύουσας, με διακριτική πολιτιστική ελκυστικότητα– βάσει αναγνωρισμένων διεθνών προτύπων και πρακτικών.

Οι **Jadranka Vesetic Bruvo**, **Valerija Kelemen Pepeonik**, **Mirna Meštrović**, **Mirna Vuckovic Pepeonik** και **Iva Bedenko**, αναδεικνύουν την πολιτιστική κληρονομιά ως οδηγό στην ανάπτυξη της πόλης του Ζάγκρεμπ, στο πλαίσιο της αναπτυξιακής της στρατηγικής – του Zagreb Plan. Στο κρίσιμο ερώτημα της συμφιλίωσης των παρεμβάσεων διατήρησης των παλαιών συνοικιών και της κληρονομιάς, προκαλώντας παράλληλα νέες και σύγχρονες πρωτοβουλίες, με βάση τις αρχές της αειφορίας, επιχειρεί να απαντήσει με το παράδειγμα των Βρυξελλών, η **Evelyne Huytebroeck**.

Συμμετέχοντες:

- Αραβαντινός Αθανάσιος, *Ομ. Καθηγητής ΕΜΠ.*
- Bettini Virginio, *καθ. IUAV, τ. Ευρωβουλευτής.*
- Botella Ana, *Δήμαρχος Μαδρίτης (2011-2015).*
- Βλαστός Θάνος, *Καθηγητής ΕΜΠ, Συγκοινωνιολόγος – Πολεοδόμος.*
- Caskey Miriam, *Αρχαιολόγος, PhD.*
- Cervellati Pier Luigi, *καθ. Αρχιτέκτων.*
- Colletta Teresa, *Καθ. Παν. Napoli “Fenerico II”.*
- Cramer Micahel, *Ευρωβουλευτής, Πρόεδρος Επιτροπής Μεταφορών Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου.*
- Γκόλλαντα Νέλλα, *Γλύπτρας Τοπίου.*
- Donati Anna, *τ. Γερουσιαστής. Συνεργάτης WWF Italia και Legambiente.*
- Διμέλλη Δέσποινα, *επ. καθ. Πολυτεχνείου Κρήτης.*
- Huytebroeck Evelyne, *Υπουργός Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Αστικής Ανανέωσης Βελγίου (2004-2014), Βουλευτής στην Περιφέρεια Βρυξελλών, Δημοτικός Σύμβουλος στο Forest.*
- Indovina Francesco, *καθ. IUAV.*
- Iva Bedenko, *Δήμος Ζάγκρεμπ.*
- Jadranka Veseli Bruno, *Δήμος Ζάγκρεμπ.*
- Jaume Barnada, *Δήμος Βαρκελώνης.*
- Δρ. Καϊρή Δανάη, *Αρχιτέκτων – Πολεοδόμος.*
- Καραμανάφ Μαρία, *Αντιπρόεδρος του Συμβουλίου Επικρατείας, Πρόεδρος του Επιμελητηρίου Περιβάλλοντος και Βιωσιμότητας.*
- Κασσιός Κώστας, *Ομ. Καθηγητής ΕΜΠ.*
- Κονταρίνη Νεφέλη, *Εικαστικός.*
- Δρ. Κουζούπη Ασπασία, *Αρχιτέκτων, Αρχιτέκτων [Αστικού] Τοπίου MAS_ETH.*
- Κρεμλής Γιώργος, *Επικεφαλής Διοικητικής Μονάδας στη Γενική Διεύθυνση «Περιβάλλον» της Ευρωπαϊκής Επιτροπής ΕΕ.*
- Κρίκου Πένυ, *Αρχιτέκτων – Πολεοδόμος Μηχανικός.*
- Matthews Nicola, *Αρχιτέκτων, Δήμος Δουβλίνου.*
- Mirna Meštrović, *Δήμος Ζάγκρεμπ.*
- Mirna Vučković Pereonik, *Δήμος Ζάγκρεμπ.*
- Μαράτου Θεοδώρα, *Δρ. Αρχιτέκτων – Πολεοδόμος.*
- Δρ. Μέγα Βούλα, *Διδάκτωρ Πολεοδομίας, στέλεχος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής Ε.Ε.*
- Μπακογιάννης Ευθύμιος, *Δρ Συγκοινωνιολόγος – Πολεοδόμος Μηχανικός Ειδικό Διδακτικό Προσωπικό ΕΜΠ.*
- Μπίρης Μάνος, *καθ. ΕΜΠ.*
- Oiseen Kelly, *Αρχιτέκτων, Δήμος Δουβλίνου.*
- Patrascu Gheorghe- *Επικεφαλής Αρχιτέκτων του Δήμου Βουκουρεστίου.*
- Πατέλης Γιάννης, *Οικονομολόγος, Πολιτικός Μηχανικός.*
- Πετράτου- Φραγκιαδάκη Σμαράγδα, *Αρχιτέκτων.*
- Προβελέγγιος Μιχαήλ, *Αρχιτέκτων.*
- Rodica Gheorghe, *Αρχιτέκτων, Δήμος Βουκουρεστίου.*
- Roundtree Susan, *Αρχιτέκτων, Δήμος Δουβλίνου.*
- Ρόδη Άλκηστις, *επ. καθ. Πολυτεχνείου Πατρών.*
- Storch Stefano, *Αρχιτέκτων – Πολεοδόμος.*
- Σαρηγιάννης Γιώργος, *καθ. ΕΜΠ.*
- Σερράος Κωνσταντίνος, *καθ. ΕΜΠ.*
- Σταματίου Ελένη, *Αρχιτέκτων, Msc Περιφερειακής Ανάπτυξης, Δρ. Πολεοδομίας -Χωροταξίας.*
- Στεφάνου Ιωσήφ – *Ομ. Καθηγητής ΕΜΠ.*
- Tosi Sara Sofia, *Ανθρωπολόγος.*
- Τριποδάκης Αλέξανδρος, *καθ. Πολυτεχνείου Κρήτης.*
- Τσέτση Χρ. Βούλα, *Πολεοδόμος, Γενική Γραμματέας Ευρωπαίων Πρασίνων στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο.*
- Δρ. Τσέτσης Χρ. Σταύρος, *Αρχιτέκτων – Πολεοδόμος – Χωροτάκτης.*
- Τσουδερός Ιωάννης, *καθ. ΕΜΠ.*
- Urriolabeitia Josu, *Αρχιτέκτων, Επικεφαλής Τεχνικού Τμήματος SURBISA, Δήμος Μπιλμπάο.*

- Valerija Kelemen Pereonik, Δήμος Ζάγκρεμπ.
- Χαντορολ Ανα-Μαρία, Αρχιτέκτων, Δήμος Βουκουρεστίου.
- Χελιώτη Αδαμαντία, Αρχιτέκτων – Πολεοδόμος.

Διαστάσεις βιβλίου: 24x31 cm, 640 σελίδες

Επιμέλεια Επικοινωνίας και Χορηγιών: iForce Επικοινωνίες Α.Ε.